

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 521/2016-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Keltošom, Mickiewiczova 2, Bratislava, pre namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protikorupčnej jednotky sp. zn. ČVS: PPZ-806/NKA-PK-BA-2015 z 9. novembra 2015, uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/1 Gv 175/15/1000-18 z 23. novembra 2015 a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a jej listom č. k. XVI/2 Pz 20/16/1000-5 z 20. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. júna 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 2, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej protikorupčnej jednotky (ďalej len „ministerstvo“) sp. zn. ČVS:PPZ-806/NKA-PK-BA-2015 z 9. novembra 2015, uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „úrad špeciálnej prokuratúry“) č. k. VII/1 Gv 175/15/1000-18 z 23. novembra 2015 a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) a jej listom č. k. XVI/2 Pz 20/16/1000-5 z 20. apríla 2016.

V sťažnosti sťažovateľ uviedol, že uznesením ministerstva sp. zn. ČVS:PPZ 806/NKA-PK-BA-2015 z 9. novembra 2015 mu bolo vznesené obvinenie za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že *«... dňa 25.09.2015 v presne nezistenom čase v obci [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v priestoroch obecného úradu [REDAKOVANÉ], ako starosta obce [REDAKOVANÉ], si od stavebníčky... vyžiadal v súvislosti s vydaním kolaudačného rozhodnutia podľa zákona číslo 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov, ktorú žiadosť podala menovaná stavebníčka dňa 20. mája 2015 na stavebnom úrade [REDAKOVANÉ], finančnú hotovosť vo výške 2.000,- €, pričom prijatie chcel formálne legalizovať prostredníctvom darovacej zmluvy pre obec [REDAKOVANÉ] so slovami „Dalo by sa to urobiť, keď dáte dar 2.000,- €,“ avšak menovaná vyžiadany úplatok vo forme daru odmietla uhradiť...».*

Proti uvedenému uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorá bola uznesením úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/1 Gv 175/15/1000-18 z 23. novembra 2015 zamietnutá ako nedôvodná.

Následne 2. februára 2016 sťažovateľ podal podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku návrh na zrušenie právoplatného uznesenia vyšetrovateľa v prípravnom konaní, teda návrh na zrušenie uznesenia ministerstva sp. zn. ČVS:PPZ-806/NKA-PK-BA-2015 z 9. novembra 2015 a právoplatného uznesenia úradu špeciálnej č. k. VII/1 Gv 175/15/1000-18 z 23. novembra 2015. Prípisom generálnej prokuratúry č. k. XVI/2 Pz 20/16/1000-5 z 20. apríla 2016 bol sťažovateľ upovedomený o nevyhovení jeho návrhu.

Sťažovateľ v podanej sťažnosti namieta, že skutok, ktorý mu je kladený za vinu, nie je trestným činom. Poukazuje na znenie ustanovenia § 329 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého kto v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba alebo pre inú osobu prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov a zároveň poukazuje na zákonnú definíciu „osoby“ podľa § 127 Trestného zákona, z ktorej vyplýva, že osobou na účely Trestného zákona je výlučne fyzická osoba. Sťažovateľ s poukazom na uvedené ustanovenia Trestného zákona namieta, že pokiaľ dar nežiadal pre seba ani pre inú fyzickú osobu, ale pre obec, teda právnickú osobu, nemohlo dôjsť k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu, pre ktorý mu bolo vznesené obvinenie.

Podľa názoru sťažovateľa konal v dobre viere, že zákon neporušuje, a namieta, že označenými rozhodnutiami a postupom generálnej prokuratúry v jeho prípade došlo k arbitrárnemu rozšíreniu podmienok trestnej zodpovednosti.

Ďalej v sťažnosti uvádza: „... štátne orgány porušili zákonom stanovené pravidlá pre vznesenie obvinenia, v dôsledku čoho zasiahli do práva sťažovateľa na podnikanie a výkon zárobkovej činnosti, keďže v priamej súvislosti s nezákonným obvinením sťažovateľ stratil príjem z výkonu verejnej funkcie a následne pozastavením výkonu advokácie stratil možnosť výkonu podnikania.“

Za zásah do ním označených základných práv považuje sťažovateľ aj postup generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. XVI/2 Pz 20/16/1000, pokiaľ o jeho

návrhu na zrušenie právoplatného uznesenia vyšetrovateľa v prípravnom konaní z 2. februára 2016 nerozhodla uznesením, ale neformálnym listom.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Uznesením vyšetrovateľa prezídia PZ, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej protikorupčnej jednotky, Bratislava o vznesení obvinenia voči sťažovateľovi zo dňa 9.11.2015 ČVS: PPZ-806/NKA-PK-BA-2015, Uznesením Prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry SR č.: VII/1 Gv 175/15/1000-18 zo dňa 23.11.2015 o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa voči uzneseniu o vznesení obvinenia a postupom Generálneho prokurátora SR, ktorý Listom zo dňa 21.04.2016 pod č.: XVI/2 Pz 20/16/1000-5 upovedomil sťažovateľa o nevyhovení návrhu na zrušenie právoplatného uznesenia vyšetrovateľa v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Tr. por., došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2), čl. 46 ods. 1), čl. 49 a čl. 35 ods. 1 Ústavy SR.

Uznesenie vyšetrovateľa prezídia PZ, Národnej kriminálnej agentúry, Národnej protikorupčnej jednotky, Bratislava o vznesení obvinenia zo dňa 9.11.2015 ČVS: PPZ-806/NKA-PK-BA-2015 sa zrušuje.

Sťažovateľ má nárok na náhradu trov konania v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (napr. I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011).

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2, čl. 35 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 49 ústavy uznesením ministerstva sp. zn. ČVS:PPZ-806/NKA-PK-BA-2015 z 9. novembra 2015, uznesením úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/1 Gv 175/15/1000-18 z 23. novembra 2015 a konaním a postupom generálnej prokuratúry (ďalej len „postup generálnej prokuratúry“) a jej listom č. k. XVI/2 Pz 20/16/1000-5 z 20. apríla 2016.

1. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených článkov ústavy uznesením o vznesení obvinenia

Pokiaľ ide o namietané porušenie označených článkov ústavy uznesením o vznesení obvinenia, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd, resp. iný orgán verejnej moci v rámci jemu zverenej kompetencie.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tej časti sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti napadnutému uzneseniu o vznesení obvinenia, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia označených článkov ústavy uznesením o vznesení obvinenia. Preskúmavanie sťažovateľových námietok vo vzťahu k predmetnému rozhodnutiu bolo zverené prokurátorovi ako orgánu príslušnému na rozhodnutie podľa § 190 ods. 2 Trestného poriadku. Úrad špeciálnej prokuratúry vo veci o podanej sťažnosti sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. VII/1 Gv 175/15/1000-18 z 23. novembra 2015. Úradu špeciálnej prokuratúry ako príslušnému orgánu patrila právomoc posúdiť, či sťažnosť sťažovateľa bola dôvodná a rozhodnúť o nej.

Z tohto dôvodu musel ústavný súd odmietnuť tú časť sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti uzneseniu o vznesení obvinenia, pre nedostatok právomoci.

2. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených článkov ústavy uznesením úradu špeciálnej prokuratúry

Pokiaľ ide o namietané porušenie označených článkov ústavy uznesením úradu špeciálnej prokuratúry, ústavný súd opakovane poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

V prípadoch, pri ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv alebo slobôd v trestnom konaní, ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat' také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. pozri napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktorému predchádzalo, bol porušený zákon.

Podľa § 364 ods. 3 Trestného poriadku generálny prokurátor môže zrušiť rozhodnutie podľa § 363 ods. 1 do šiestich mesiacov od právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

Medzi mimoriadne opravné prostriedky v trestnom konaní patrí aj inštitút zrušenia právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. Právomoc rušiť takéto rozhodnutia má generálny prokurátor Slovenskej republiky. Aj právoplatné uznesenia špeciálneho prokurátora patria medzi rozhodnutia v prípravnom konaní, ktoré možno uvedeným postupom preskúmať. Sťažovateľ teda mal možnosť podať návrh na zrušenie namietaného uznesenia, ktorú možnosť využil a návrh na zrušenie namietaného uznesenia podal. Prípisom generálnej prokuratúry bol návrh sťažovateľa na zrušenie namietaného uznesenia vybavený.

Z tohto dôvodu musel ústavný súd odmietnuť aj tú časť sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti uzneseniu úradu špeciálnej prokuratúry, pre nedostatok právomoci.

3. K namietanému porušeniu sťažovateľom označených článkov ústavy postupom generálnej prokuratúry a jej prípisom

V namietanom prípise generálnej prokuratúry generálny prokurátor Slovenskej republiky konštatoval: „Z vykonaného dokazovania vyplýva, že vyžiadanie finančnej hotovosti – daru, starostom obce obvineným [REDAKOVANÉ] a jeho následné poskytnutie stavebníkom formou darovacej zmluvy, bolo naviazané na obstaranie veci všeobecného záujmu – bezproblémové vydanie rozhodnutí v stavebnom konaní, pričom takéto konanie – formálne legalizovanie úplatku za bezproblémové vydanie rozhodnutí v stavebnom konaní prostredníctvom darovacej zmluvy, vo všeobecnosti je možné považovať za korupčný delikt.

Vo vzťahu k Vašej námietke týkajúcej sa okolnosti, že pri trestnom čine prijímania úplatku inou osobou, pre ktorú mal obvinený prijať alebo žiadať úplatok má byť obec [REDAKOVANÉ], teda právnická osoba, čo podľa Vášho názoru zákon vylučuje, je potrebné poukázať na stanovisko Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica vyslovené v rozsudku sp. zn. BB-3T 33/2013-565 zo dňa 14.mája 2014, potvrdeného rozhodnutím odvolacieho Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5To 9/2014 zo dňa 20.novembra 2014, z ktorého okrem iného vyplýva, že podľa ustanovenia § 131 ods. 3 Trestného zákona sa úplatkom na účely tohto zákona rozumie vec alebo iné plnenie majetkovej či nemajetkovej povahy, na ktoré nie je právny nárok. Z hľadiska právnej kvalifikácie je irelevantné, komu je plnenie v konečnom dôsledku určené, t.j. či fyzickej alebo právnickej osobe.

Vyššie uvedené skutočnosti v tomto štádiu trestného konania dostatočne odôvodňujú záver o dôvodnosti vzneseného obvinenia.“

Na základe uvedeného ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že napadnutý prípis generálnej prokuratúry je z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný, pričom medzi ním a označenými základnými právami sťažovateľa zaručenými ústavou neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie dôvod na vyslovenie záveru o ich porušení.

Ústavný súd konštatuje, že uvedeným prípisom generálnej prokuratúry neboli porušené základné práva sťažovateľa tým, že generálny prokurátor nerozhodol v súlade s právnym názorom sťažovateľa. Ústava negarantuje právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka konania. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom štátneho orgánu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého prípisu.

Sťažovateľ v ďalšom namietal postup generálnej prokuratúry, ktorá jeho návrh na zrušenie uznesenia úradu špeciálnej prokuratúry vybavila prípisom, pričom podľa názoru sťažovateľa mal generálny prokurátor povinnosť rozhodnúť uznesením.

Podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku generálny prokurátor zruší právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta, ak takým rozhodnutím alebo v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon.

Podľa § 363 ods. 3 Trestného poriadku generálny prokurátor v konaní podľa odseku 1 rozhodne uznesením, proti ktorému nie je prípustný opravný prostriedok.

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku je zrejmé, že generálny prokurátor uznesením rozhoduje len v prípadoch, ak zrušuje právoplatné rozhodnutie prokurátora alebo policajta. Vzhľadom na to, že v prípade sťažovateľa generálny prokurátor návrhu sťažovateľa na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní nevyhovel, a teda nepostupoval podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku, nemohol rozhodovať uznesením.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že postupom generálnej prokuratúry nijako nemohlo dôjsť k porušeniu ústavou garantovaných práv.

Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa v nej obsiahnutými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2016